

Slované na území Čech a Moravy v 7. až 9.st.- přednesl na schůzi ČNS Tábor 16.12.2017 Ing. Jan Setunský

Věnováno Ing.arch. Václavu Tatíčkoví za jeho celoživotní přínos k poznání historie své vlasti.

Ve čtyřicátém roce žití Merovejce Chlothara II. (*584÷629+), krále všech Franků, přichází v roce 624 na území Slovanů francký kupec Sámo. Jako znalec poměrů ve Francích a spolehlivý dodavatel vybraného zboží do Bohemie a též jako křesťan, ale nutně i zpravodaj Franků, zřejmě svými schopnostmi překonal počáteční nedůvěru vladyků a územních knížat kmene Čechů a kmenů ostatních Slovanů. Svou přítomností, aktivní osobní účastí v boji, dokonalejší zbraní a úrovní vojenské taktiky a zručnosti při odrážení výbojů Avarů, získal nakonec důvěru většiny. Sněmem knížat a vladyků byl zvolen králem a prvním známým vládcem západních Slovanů na území **Čech** a posléze Moravy, a uznávanou autoritou v Lužici, Srbské marce, na východ od Bílých Karpat i v Korutanech.

Ve skromných poměrech žila hradiště a okolní vesnice, v relativním klidu uprostřed těžko dostupných lesních hvozdů. Tvrdou prací byl klučen les pro získání půdy k obdělávání a pěstování rostlin k obživě. Svoboda a volnost byla Čechům nadevše a tak hlasování jedince ve sněmu, proti přijímanému opatření, nikdo nezpochybnil a vladyka či kníže se nemusel přizpůsobit většině, ale mohl se dál řídit svým zvykovým právem. Uzavřený slib byl ale opravdu slibem. Jako pozůstatek matriarchálního způsobu svobodného života keltských Bójů a ostatních svobodně žijících národů té doby, vše určoval vztah k přírodě a dlouhá řada bohů, kdy v pozici Velké Matky rozhodovala o vhodnosti termínu jakékoliv důležité činnosti vědma rodiny či kmene. Otec rodiny zas např. zvykově vyžadoval svobodný souhlas dcery s osobou jí vybraného ženicha. Každý vladyka rád uplatnil spříznění své rodiny s vládcem. Takový svazek vládce s dcerou územního knížete, třeba i nepřátelsky laděného hradiště, byl v pohanských zemích zaručeným způsobem získání jeho loajality. Samozřejmě zde naznačuji trendy, které v raném středověku v Evropě panovaly. Odlišné chování se vyskytovalo vždy, ale rozhodně nebylo většinové.

Řekne se pohané, ale křesťanská vládnoucí garnitura na západ od našich hranic používala podobné postupy. Vždyť otce v úvodu zmíněného krále Franků nazývali Neronem doby a jeho děd, křesťan a král Franků Chlothar I., měl sedm žen a řadu dětí. Syna Chrama, jenž se mu postavil, dal upálit a pak se v Tours nad pláštěm sv.Martina kál a modlil, aby mu křesťanský Bůh odpustil. A náš křesťan král Sámo? Měl podle Fredegardovy kroniky 12 žen, 22 synů a 15 dcer, jinak by Slovany nesjednotil, králem by se nestal, a nakonec nad králem Franků Dagobertem v bitvě u hradiště Wogastisburku roku 631 by ani nezvítězil. Vždyť v době největšího rozkvětu ovládal svoji říši od soutoku Labe se Sprévou na severu pod Dervanem, knížetem Lužických Srbů, až po území kolem Drávy na jihu pod Vallukem, knížetem Wenedské (Vinidské - Srbské) marky. Západ tvořila hranice Saxonie (Sasů), Thuringie (Durynků), Franconie (Franků) a Bavarie (Bavorů), východ pak Avarský Caganát Avarů v Pannonské nížině za Dunajem. Snad jednou bude objevena deska s českým, venedským a runovým či latinským nápisem Sáma (624÷659+), **“Svoboda každého člověka znamená svobodu pro celou zemi. Svoboda, ne bezvládí”**.

Tato nejsilnější hodnota života člověka na zemi se vine existencí našeho národa jako žádného jiného po celou dobu jeho existence, od působení keltských Bójů na našem území v Boiohemii (cca400÷50př.n.l.), přes vznik Sámovy říše (624÷659), sjednocení Čechů a Moravanů pod Velkou Moravou (805÷897) a posléze pod Přemyslovským státem (907÷1310), Lucemburky s Karlem IV. a Husity (1316÷1439), Jiřím z Poděbrad (1458÷1471), Jagelonci (1471÷1526) a Habsburky

s Českými, Moravskými a Slezskými stavy (1526÷1618), až k samostatnosti Československé se světovými válkami s Českými legiemi a Heydrichiádou za protektorátu 3.říše, komunistickým režimem s okupačními vojsky Varšavské smlouvy a Sametovou revolucí s oddělením Slovenska, do našich současných dnů v Evropské Unii (1918÷1.5.2004). **Vážme si svobody!!** Stojíme dnes pomyslně na podobném rozcestí jako po roce 805.

V duchu úvodních slov se na našem území rozvíjela společnost po rozpadu kmenového svazu Slovanů po roce 660 dalších více jak 140 let. Tlak králů Francké říše směrem k východní hranici postupně narůstal a drobil jednotu rozpadlé Sámovy říše kořistěním a pak i tvrdým vymáháním požadavku placení tributu. Jižní území získalo po postupných nájezdech Hunů a Avarů a rozpadu Sámovy říše Východofrancké království, kde už Merovejce vystřídali Karlovci. Karel Veliký říši sjednotil s Itálií a dal se korunovat prvním, středověkým Římským císařem (800÷814+). Nejmladší syn Ludvík I. Pobožný jednotu říše neudržel (11.9.813÷6/840+), a tak po řadě bojů mezi následníky - Karlovci byla roku 843 Francká říše rozdělena Verdunskou smlouvou do tří království. Západofranckého (území dnešní Francie bez východních částí, včetně dnešní Belgie a Holandska), Středofranckého (s Lotrinskem na severu, Burgundskem na jihu a Itálií s Langobardy) a Východofranckého (dnešní země Německa).

Roku 805 došlo opět ze strany Franků k pustošivému nájezdu do Čech a na Moravu. Mnoho skvělých bojovníků padlo. Mezi nimi i Lechovec, kníže kmene Čechů zvaný Bech, který zřejmě byl ženat s vědmou a věštkyní, kněžnou Libuší, nejmladší dcerou Krokovou. Takto je hypoteticky navázáno na legendu o kněžně Libuši a volbu Přemysla Oráče do čela středověkého knížectví a může být přikročeno k důkazním pramenům:

Fuldské anály a anály Franckého království k útoku na Slovanů sdělují:

Fulda - DCCCV. Carolus iunior in Boemanos Sclavos cum exercitu patre missus depopulata provintia regem eorum nomine Lechonem occidit....Capcanus princeps Hunorum Aquis ad imperatorem venit et, ut postulavit, inter Sabariam et Carnontum habitandi locum accepit, eo quod Sclav is infest antibus pristinis sedes habitare non potuit ;....

Franconum: DCCCV. ... Qui omnem illorum patriam depopulatus ducem eorum nomine Lechonem (Bechonem)^{E)} occidit....

Fulda - 805. Karel Mladší s armádou proti Slovanským Boemanům poslán vlastní (otcem) zplenit provincii, jejich krále Lecha (Lechovce) zabil..... Capcanus vůdce Vodních Hunů požádal císaře o místo k bydlení mezi Sabariamem a Carnontem, takže už nebudou muset zaplavovat dřívější území obydlené Slovanů.... (Jan Setunský 2017)

Frankové – 805....Všichni drancovali zem, knížete jejich Lecha (Becha)^{E)} zabil....(Jan Setunský 2017)

^{E)} původní verze Einhardova

První písemná zmínka o obci Bechlín pochází z roku 1295, archeologické vykopávky však dokazují, že obec existovala už dříve... Jak vznikl název obce je stále nejasné. Podle jedné z domněnek je název odvozen.... od jména Bech, který bojoval v okolí Roudnice a následně byl zabit (r.805+) Karlem Velikým (viz cs.wikipedia.org/wiki/Bechlín a Václav Tatíček - Přemyslovské lustrování, Apropos 1998, str.84).

Závěr k roku 805 – Lechovec Bech, potomek krále Lecha, kníže Čechů ve svazku s kněžnou Libuší, byl při střetu s franckými bojovníky smrtelně zraněn. Podobný útok Franků se dal očekávat v brzké době i proti Moravě. K tragickým událostem došlo při napadení Slovanů v Bohemii roku 805 Franckým králem Karlem Mladším (800÷811+). (Jan Setunský 2017).

Hypotéza 1. – Vojenský tlak Franků proti Slovanům s cílem přinutit sousedy na východní hranici říše k lennímu závazku a uznání povinnosti platit tribut, se právě presentoval v Čechách jako deklasující. Knížata hledala cestu, jak zabránit další katastrofě. Po vzájemné dohodě Čechů a Moravanů bylo přijato kompromisní řešení. Sjednotit kmeny pod schopného vojevůdce, pokřtěného diplomata a praemeditans, rozmýšlejícího - přemýšlejícího organisátora, knížete Lučanů (Stadiců) – **Přemysla**. Obdobného vůdce, jako byl před 140 lety křesťan, král Venedů a Čechů, Sámo. Dočasnost aktu byla určena dobou potřebnou k dohodě s Franky, potažmo dobou potřebnou k rekonstrukci devastované země. Situace se odvíjela pod tlakem starostí o další osud národa kmene Čechů, nutně iniciovaná smrtelně zraněným knížetem Bechem a předpokladem, že podobný osud stihne zakrátko i Moravu. Vážnost situace a autorita rozhodnutí smrtelně zraněného knížete. Dvě nezbytně nutné podmínky pro následující vývoj v Čechách a na Moravě (Jan Setunský 2017).

Přemysl byl podle Kosmovy kroniky ze severočeských Stadic u řeky Bíliny, ale já jej řadím původem mezi Slovary, kmene Stadiců, o kterém napsal Bavorský geograf k roku 817÷831:

...Stadici in qua ciuitates DXVI populusque infinitus....

....Stadici, u nichž je 516 osad a nesčetný lid....

Podle systému sledu uvádění kmenů ve výčtu geografova krátkého spisku mi vyplynulo, že se jedná o oblast na transevropské trase z Prahy na východ přes Krakov do Kyjevské oblasti Červenohradu a dnešního Lvova. Tudy proudil obchod zejména za Boleslava I., když jižní trasu zablokovali Uhři. Kmen Stadiců se tedy rozprostíral na východ od oblasti Krakovska a obsahoval asi ve své jižní části na sever od Karpat i území novověkého Haliče. Součástí západní části je město Přemysl, kam zřejmě patří základ kmene Stadiců, rodu Českého knížete Přemysla. V roce 805 byl již Přemysl usazen v Čechách, nebo jako praemeditans - rozmýšlející a diplomat tehdejší doby byl povolán do Čech (Jan Setunský 2017).

Tak se dostáváme ke zhmotnění mýtu o bájném Přemyslu Oráči a kněžně Libuši ze Starých pověstí českých, jak jej následně vymaloval do fresky ve Znojenské rotundě autor cyklu maleb z roku 1091, Hildebert Všebor z Vršovců, pro krále Vratislava (viz Václav Tatíček – Přemyslovské lustrování, Apropos 1998, dále jen PL a Nejstarší dějiny Čech a Moravy, Apropos 2001, dále jen NDČaM). Václav Tatíček objevil v dobových kresbách fresek Znojenské rotundy sv.Kateřiny grafický záznam časových údajů od časů kněžny Libuše, až po zažehnutí občanské války s následníky krále Vratislava v červnu roku 1091 tak, jak je zaznamenal rod Vršovců a do fresek vtělil všeměl Vršovec Hildebert, 4.opat Sázavského kláštera sv.Prokopa Božetěch, osobní přítel a spolužák z Liege kronikáře Kosmy. Ing.arch.Václav.Tatíček (1930÷2017+) svým dílem, dosud zcela nedoceneným, položil základy pro budoucí přehodnocení počátků našich nejstarších dějin a zaslouží si za své jdenáctisvazkové dílo z nakladatelství Apropos naší hlubokou úctu.

Objevil ve freskách zaklíčovaná sdělení letopočtů pro 100 různých vlastností či činností u většiny z třiceti osob českých knížat a následníků krále Vratislava. Pro čtení středověkých maleb vyvinul metodu tzv. ‚Piktologie‘, kterou už ale nestihl, jak sliboval, knižně vydat. V.Tatíček, profesně zaměřen na renovace historických objektů, sledoval po celé Evropě desítky uměleckých projevů Hildeberta – Božetěcha, do kterých zneuznaný opat často vtělil pomocí kryptogramů závažná sdělení z tajné knihovny informací svého otce Všebora z rodu Vršovců. V.Tatíček dokázal rozluštit desítky obrazových a textových kryptogramů a sdělení. Z toho několik toho nejvyššího kalibru! Navíc objevil pro příští generace českého ‚simultánního‘ umělce středověku Hildeberta - Božetěcha, jaký nemá v Evropě své doby následníka. Jeho technické znalosti, objevy nových postupů a obrovský umělecký záběr od literatury, rýmovaných hexametřů, iluminací a kreseb státních dokumentů, psaní kronik států, uměleckých bronzových odlitků, sochařství, dřevořezby, objevu vysýchavých barev při malbě, až po mozaikové stěny, výrobu razidel denárů, stavby mostů, basilik a kostelů, ale zejména vývoj a realizace první klenuté gotiky Evropy v basilice sv.Prokopa, ve svém opatství kláštera v Třebíči z roku 1108! V.Tatíček předvedl své analytické schopnosti při prakticky okamžitém dešifrování kryptogramu podpisu autora Dalimilovy kroniky - Viléma Zajíce z Valdeka již na druhé straně textu předmluvy. Vraťme se však zpět do roku 805 a k variantě možného rozrodu knížat v rodokmenu Přemyslovců. Navrhl jsem jej podle Božetěcha, respektive V.Tatíčka, a vlastních úvah a hypotéz, a to v souvislostech s okolím a rozpětí 360-ti let, mezi roky 780 ÷ 1140 (Jan Setunský 2017).

Že vývoj probíhal deklarovaným způsobem potvrzují hned v roce 806 Fuldské anály svým záznamem. Rok po pacifikaci kmenů v Boemii, zřejmě díky dohodě knížete Přemysla s Franky a přijetí křesťanské mise, nedošlo při návratu Franků v roce 806 z bitvy proti Lužickým Srbům přes Boemii, ze strany kmene ‚Čechů‘ k žádnému nepřátelskému incidentu.

Citace Fuldských análů k roku 806:

DCCCVI. Carlus iunior cum exercitu a patre missus in Sorabos super Albim fluvium habitantes depopulata Sclavorum terra ducem eorum Miliduocho interfecit; ...Missa est et manus de Baioaria et Alamannia atque Burgundia in Boemanos vastateque provinciae non minima portione absque ullo gravi incommodo regressa est;

Překlad:

R.806. Karel Mladší s armádou poslán vlastní proti obyvatelstvu Srbů horního toku řeky Labe zplenit Slovanské území, knížete jejich Miliduocho zpacifikoval (zabil?); ...Mise (Mše) se stala rukou (Boží) Bavorů, Alemanů a Burgundů do provincie plenících Boemanských jezdců bez sebemenšího podílu nějakého ztěžování pohodlí při návratu zpět (Jan Setunský 2017);

Hypotéza 2. - Přemysl Oráč, navzdory dohodě s Moravany a Čechy, uzavřel po bezprostředním úmrtí knížete Becha manželský svazek s vdovou, kněžnou Libuší Krokovou - Bechovou. Narodila se jim dvojčata Nezamysl a Mnata a roku 807 syn Vojen. Podle dat narození potomků v tomto svazku, čtyř chlapců v rozpětí roků 806÷7 (viz rozbor V.Tatíčka NDČaM, Apropos 2001), musel mít Přemysl nemanželské dítě s neznámou ženou - sem řadím syna Vnislava. Na tomto nemanželském svazku měl zájem kmen Pšovanů, původních obyvatel oblasti mezi Labem a Jizerou směrem na Mimoň, s centrem na hradě Pšov (Mělník), který později proslul jako Vrši - Vršovci - rod Vršovců (Jan Setunský 2017).

V nové mocenské situaci v Čechách muselo docházet k tendencím jako za starých časů krále Venedů Sába, kdy oddanost sousedního kmene s kmenem vládnoucím se nejlépe stvrdila pohanským sňatkem pokřtěného panovníka s dcerou sousedního kmene (Sámo měl po sjednocení své říše 12 manželek, 22 synů a 15 dcer). Tak tomu mohlo být i zde - viz svědectví Kroniky V.Hájka z Libočan :

Co věštila kněžna Libuše vztahu mezi Čechy a Vršovci dle Kroniky V.Hájka z Libočan, díl I., str.123/4, podle originálu z r. 1541 vydal V. Flajhans, str.197/448:

...Léta 730. Muž jeden velmi silný z rodu ještě Lechova, bratra Čechova, knížete knížetství Kauřimského a potom Polského, jménem Vrš. Vrš na Libin přišel a před kníže Přemysla a kněžnu Libuši předstúpiv žádal, aby mu dali své k tomu povolení, že by chtěl blíž od Libinu duom sobě a ves postavití, a tu že by se chtěl s svými bratřími a přáteli osaditi, zakazuje se_A), že by chtěl se vši svú čeledí knížeti a kněžně v každém skutku býti pomocníkem. Oni slyšíce jeho takové zakazování i dali k tomu své povolení a on stavěl a tomu příbytku i vsi Vršovice jméno dal. A byl jest knížeti jako první rádce a pomocník při každém skutku, takže se jest tomu kníže Přemysl nemálo divil.... .._A)káže si závazek

Roku toho také Libuše, aby sobě kratochvil učinila, vyšla s svými pannami na vršek jeden, jenž slov Bezerš a tu při jejím kratochvilení přistúpil k ní duch věští. Kteráž opustivši kratochvil, prst svou vztáhla a na duom a ves Vršovice ukázala a řekla:

"Ach muže hanebného, kterýž v této zemi zplodí mnoho zlého! Z jeho rodu budu našeho kmene nenáviděti, jeho synové budau naše děti mordovati. Do našeho příbytku přijali jsme Vrše Istivého jako hada, skrze to bude v našem rodu veliká váda. Ti budu mých potomkuov krev vylévati a ta nehoda bude dlůhý čas trvati." A tak se i stalo za časů Přemysla Oráče (Jan Setunský 2017) .

Letopisy království Franků k roku 822:

Císař Ludvík I. Pobožný '.... se tedy po skončení podzimního lovu vydal přes Rýn, aby prezimoval v místě, které se nazývá Frankfurt. A tam shromáždil obecný sněm a postaral se, aby s velmoži, které k tomu rozkázal povolati, důstojně projednal vše nutné, co se týká prospěchu všech východních částí svého království. Na tom sněmu vyslechl vyslance všech východních Slovanů, to jest Obodritů, Srbů, Veletů, Čechů, Moravanů, Praedenecentů a v Panonii sídlících Avarů, kteří k němu byli posláni s dary...'

Záznam se týká jednak záležitostí východofranckého království, jednak odráží postoje sousedních Slovanů k říši: Obodritů mezi dolním Labem a Baltickým mořem, Veletů na východ a jihovýchod od nich, Srbů na Sále (Saale) a středním Labi, knížat v Čechách, moravského vládce, Praedenecentů, kterými byli míněni jižní Obodrité přebývající v Potisí; uvedený název byl jejich lidovou přezdívkou. Posléze jsou uvedeni Avaři v Horní Panonii. Z nich někteří byli ovšem už dříve donuceni uznat svrchovanost impéria, na jiné si impérium jen činilo nárok.

Poprvé se objevuje ve střední Evropě také jméno Moravanů (Marvani). V 1. třetině 9. století ovládali území od Českomoravské vrchoviny na východ a ještě okolo roku 1030 se uvádělo, že Morava sahá až po řeku Váh. Severní hranice tvořil hvozď Moravanů (Saltus Marahorum), jak byly v 11. století označeny Jeseníky, jižní pak Dunaj, případně Moravský les (Silva Moraviae), tj. Leiser Berge. (L. E. Havlík 1992, s. 75-76).

1) Bertiniánské letopisy a Záznamy o pasovských biskupech k roku 831:

Letopisy: ...V královském sídle Diedenhofen se konal obecný sněm... Přicházela k němu četná poselstva Slovanů, která byla po vyslyšení a vyřízení jejich žádostí propuštěna.....

Záznamy:Léta Páně DCCCXXI Reginhar, biskup Pasovský, pokřtil všechny Moravany...' 2), 3)

2) V Diedenhofenu roku 831 zřejmě dojednáno pokřtění Moravanů, které bylo, tipují, dohodnuto na žádost a rozhodnutí knížete Čechů Přemysla se synem Mnatou a moravskými knížaty, a schváleno císařem Franků Ludvíkem Pobožným (Jan Setunský 2017).

3) Dle rodokmenu Hildeberta ve Znojenské rotundě, byl zástupcem - knížetem Čechů a Moravanů, vyvolen Přemysl (analogie u Římanů při řešení mimořádné situace udělením pravomoci dictator – viz Pozn. níže). Roku 831 asi ještě vládl v obou knížectvích a tedy biskup Reginhar v Pasově roku 831 křtil Moravany v čele s Přemyslem (780?÷832?+) se synem Mnatou, ale bez Nezamysla a českých knížat, kde situace ke křtu ještě neuzrála⁹⁾. Při křtu jistě přebrali závazek vést svůj lid k dodržování Božích přikázání a k tomu kníže Moravy Mnata i nové jméno Mojmir. Nezamysl v přibližně stejné době navázal kontakt s franckými hrabaty Horní Pannonie, když se oženil s dcerou jednoho z nich, snad z rodu Vilémovců, a musel jim dát slib, že se nechá pokřtít (viz Dušan Třeštík, Počátky Přemyslovců, LN, str.271). Jako katechumen vystavěl v Nitře pro svoji manželku kostel posvěcený salcburským biskupem Adalramem (821÷836). Za toto spolčení s Franky Mojmir své dvojče, bratra Nezamysla, vypudil. Nyní, jako katechumen, přijal Nezamysl jméno Pribina (Privina - první z dvojčat) a odešel z Nitranského knížectví do vyhnanství (Jan Setunský 2017).

Pozn: Když v roce 458 př.n.l. ohrožovali Řím Aequové, bojovný národ usedlý ve střední Itálii, udělil senát mimořádné diktátorské pravomoci vojevůdci Luciovi Quinctiovi Cincinnatovi. Kupodivu poselstvo senátu našlo tohoto muže, který měl zachránit Věčné město před agresory, jak právě oře na poli. Cožpak to není přímo předobraz legend o Přemyslovi a Piastovi? Symbolika vladaře povolaneho od pluhu - **plodného** - je zřejmě hluboce zakořeněna v evropských tradicích. Proto i české pověsti prostě nemohly nemít takovou postavu (Jan Bauer – Celý článek, Žatecký deník 29.2.2012).

4) Lze předpokládat, že Přemysl byl vybrán za knížete Čechů a Moravanů roku 805 proto, že měl pověst schopného organizátora a zkušenost z diplomatických jednání z předchozího vedoucího postavení u mohutného kmene Stadiců (na 500 civitates). Zde mohl prosazovat ve vedení kmenového svazu radikální názory, být ostrakizován, a z nám neznámého důvodu poslán do vyhnanství. Tak se mohl ocitnout při svém exilu až na severu Čech, v osadě nazvané po jeho rodném kmene, ve Stadicích (Jan Setunský 2017).

Záhy však Přemyslovci zjistili, že samotný křest zdaleka není zárukou klidu na západních hranicích Čech a jihu Moravy. Nezaručuje totiž potření pohanských kultů v zemi, i když na Moravě už vliv christianisace nastoupil dříve¹⁾. Východní sousedé na hranici říše Franků byli dále nuceni k vazalskému vztahu a placení ročního tributu. Pokud požadavky nesplnili, přišel trest (Jan Setunský 2017).

Zřejmě za knížete Křesomysla došlo roku 845 ke christianizaci Boemanů. Fuldské annály k roku 845 uvádí:

DCCCXLV. Hludowicus XIII ex ducibus⁵⁾ Boemanorum cum hominibus suis christianam religionem desiderantes suscepit et in octavis theophaniae baptizari iussit;

845. Ludvík čtrnácti z knížat Boemanů (Čechů), (který) muže jejich po křesťanském náboženství toužící převzal, v oktávě theophaniae pokřtít rozkázal⁶⁾.(Jan Setunský 2017).

V roce 845 už byl asi vládnoucím knížetem Přemyslovec neznámého jména, který garantoval pokřtění mužů 14-ti knížectví, českých hradišť (osad – civitates). Legenda a křest mu proto přiznává, tak jako Mojžíšovi, nové jméno shodné se zásluhou na prvním skupinovém pokřesťanství dvorů českých knížat – a sice Křesomysl. **Rok 845 je tedy i rokem zahájení křesťanské historie knížecích Čech raného středověku. Pro Moravu platí dřívější datum - rok 831 (Záznamy o passovských biskupech¹⁾**)(Jan Setunský 2017).

5) Dux znamená ve franských pramenech vždy knížete nebo v každém případě osobu vyššího postavení než velmože. Bylo by možné považovat je za knížata českých kmenů, dosud historiky úporně předpokládaných, i když nikdy nedokázaných (D. Třeštík 1997, s. 81n). Geograf bavorský (po roce 843) zná prý pouze jediný kmen, který nazývá Beheimare, a připisuje mu 15 hradů (civitates). To ovšem, podle bavorského geografa, znamenalo, že tito Beheimare mají 14 knížat. Křest tedy přijala knížata prakticky všech kmenů. Kdyby byly jedním kmenem, stačilo by pokřtít jednoho knížete, který by zařídil křest podřízených velmožů (Petr Šimík 2006 Moravia Magna).

Vytěžením originálního textu Fuldských análů k roku 845 jsem dospěl ve své verzi překladu (viz výše) k přesvědčení, že se jedná o křest všech mužů z družin 14-ti knížat Boemanů a ne pouze 14-ti knížat, jak Petr Šimík v Moravia Magna uvádí (Jan Setunský 2017).

6) V oktávě theophanie, (jinde Epifanie, tj. 13. Ledna). Nevíme pouze jistě, zda to bylo v Řezně. O motivaci samotného křtu píše D. Třeštík (1997, s. 93n). Křest měl zabránit očekávané válce s Ludvíkem Němcem. Čechové se domnívali, že křtem si zajistí mírové vztahy s říší. Z omylu byli vyvedeni hned následujícího roku, kdy Ludvík napadl Moravu. A podle toho pak také zareagovali. Viz Fuldské anály k roku 846. Později byl křest čtrnácti Boemanů dokonale „zapomenut“ . Žádná ze stran se na něj pak už nikdy neodvolávala. N. Profantová (VDZKČ I, 1999, s. 201) se tomu ještě velmi podivovala: Křest z roku 845 byl zapomenut „tak dokonale, až to t é m ě ř vyvolává dojem, že m ě l b ý t zapomenut, nevíme však o žádném důvodu, proč by tomu tak mělo být“. Vysvětlení této záhady je ale velmi prosté a logické. Viz Pozn....(Petr Šimík 2006 MM).

Další vysvětlení záhady v poznámce, jakožto argumentaci neadekvátně presentovanou, odmítám, a proto Petra Šimíka necituji. Budu se věnovat rozboru názvu kmene Čechů v 1.pol. 9.století, jak jej používala tehdejší Evropa a uvedl ve svém spisku Bavorský geograf (Jan Setunský 2017).

Dále viz: cs.wikipedia.org/wiki/Bavorský_geograf#cite_note-nezname-15

Bavorský geograf (*Geographus Bavarus*) je anonymní jméno středověkého dokumentu *Descriptio civitatum et regionum ad septentrionalem plagam Danubii* - Popis měst a míst na severní straně Dunaje.

Dvoustránkový latinský spisek byl objeven roku 1772 v Bavorské státní knihovně v Mnichově. Obsahuje seznam kmenů východu střední Evropy mezi Labem, Dunajem, Volhou a *Pontos Euxinos*. Podle jedné teorie vznikla 1.část v první polovině 9. století ve Fuldě na popud krále Ludvíka Němce. Kolem roku 845 do spisku přibyl doplněk v klášteře sv.Jimrama v Řezně.

Prope illis resident quas uocant Bethenici, et Smeldingon, et Morizani, qui habent ciuitates XI.....Bethemare in qua sunt civitates XV. Marharii habent ciuitates XI..... Est populus quem uocant Merehanos, ipsi habent ciuitates XXX... - konec 1.části

Isti sunt qui iuxta istorum fines resident..... Vngare. Vuislane. Sleenzane ciuitates XV. Lunsizi ciuitates XXX. Dadosesani ciuitates XX. Milzane ciuitates XXX. Besunzane ciuitates II. Verizane ciuitates X. Fraganeo ciuitates XL. Lupiglaa ciuitates XXX. Opolini ciuitates XX. Golensizi ciuitates V. - konec doplňku

Blízko nich sídlí ti, které nazývají Bethenici – Bechtenici potomci Bechovi? (Beteňci), Smeldingon (Smolinci) a Morizani (Moričané u jezera Müritz), kteří mají 11 osad.....Bethimare [Beheimare⁷] (Boemani), u kterých je 15 osad. Marharii [Moravané], mají 11 osad.... Je lid, který nazývají Merehani, tito mají 30 osad. To jsou území, která hraničí s našimi končinami (východ říše Franků).... – konec 1.části

Tito jsou, kteří sídlí vedle těchto krajín..... Ungare (Uhři). Vuislane (Vislané). Sleenzane (Slezané) 15 osad. Lunsizi (Lužičané) 30 osad. Dadosesani (Dědošané) 20 osad. Milzane (Milčané) 30 osad. Besunzane (Běžunčané u Zhořelce) 2 osady. Verizane (?) 10 osad. Fraganeo (?) 40 osad. Lupiglaa (?) 30 osad. Opolini (Opolinci) 20 osad. Golensizi (Holasici) 5 osad. - konec doplňku

7) Výraz Beheimare vysvětlují dvěma způsoby. Za prvé, jako složeninu německého výrazu Beheimäre. ‚Bech‘ – jméno zabitého knížete Čechů roku 805, ‚ei‘ – hle, a ‚Märe – zvěst, zpráva. Tedy něco jako ‚Bechova zvěst‘ či ‚Následníci Bechovi‘. Vzhledem k tomu, že Bavorský geograf sděluje obsahem své první části, že zná v Čechách pouze jeden kmen Boemanů, tak se přikláním k druhému významu slova Beheimare, které beze zbytku zapadá do mé hypotézy o přemyslovském původu vládců Moravy (viz Rodokmen Přemyslovců). Výraz ‚Beheimare‘ tvoří složenina jmen knížete Becha - Bechovců a názvu Moravy - Moravanů, tedy společný kmen ‚Bechonem a Marvorum‘ = Beheimare, Bechovců a Moravanů v centrech vlády Přemyslových potomků. Merehani musí být Slované Pribinovy Nitry až k Dunaji. Vyjde-li se z premisy, že Oráčova scéna ve Znojenské rotundě zobrazuje společnou žádost Moravanů (jezdec v popředí s olomouckým postrojem) a Bechovců (jezdci za ním), pak se jedná o převzetí vedení obou kmenů proti Frankům (viz Václav Tatíček – Přemyslovské lustrování, Apropos 1998, str.86). Přemyslova smlouva s Bechovci a Moravany z roku 805 byla smrtí Becha (jednou ze stran smlouvy) a manželstvím Přemysla & Libuše, považována Přemyslem za překonanou a kníže využil mocenského postavení a posléze dosadil své syny do centra vedení země nejen v Čechách, ale i na Moravě. To se pochopitelně střetávalo s odporem původních knížat a vladkyň. Potomci knížete Becha & Libuše považovali tento akt nadále za protiprávní a podnikli organizovaný odpor proti Přemyslovcům. Podobná situace musela panovat i na Moravě. Legenda zaznamenala první vzpouru v Čechách ve formě tzv. Dívčí války někdy po roce 820 (pod taktovkou vládnoucí aristokracie strany Bechovy dcery Vlasty), a druhou vzpouru pak v podobě další občanské války v roce 868 pod vedením údělného knížete Žateckého – Vlastislava (možná už syna Bechovy dcery Vlasty), tzv. Lucká válka. Na Moravě pak dochází k první velké krizi s rozbroji po smrti Mojmíra, kterou řeší Ludvík Němec v roce 846 ustavením Rostislava (Jan Setunský 2017).

Kristián a Kosmas zřejmě Fuldské letopisy neznali, protože z nich nečerpají. Je zbytečné předjímat jiné důvody, než neznalost nebo záměrné zamlčení. Z obou zpráv (Annales a Geograf) vyplývá, že Moravané v roce 831 měli své zástupce u císaře Ludvíka Pobožného⁵) a disponovali kolem roku 843 11-ti civitates. Potomci Bechovi, přeneseně Libušini s Přemyslem a ‚jeho‘ Moravany, 15-ti civitates (Jan Setunský 2017).

Annales Fuldensis –Fuldské anály k roku 846:

DCCCXLVI. Postea cum Hluthario locutus, volens eum cum Karlo pacificare, cum res non haberet effectum, circa medium mensem Augustum cum exercitu ad Sclavos Margenses defectionem molientes profectus est. Ubi ordinatis et iuxta libitum suum conpositis rebus ducem eis constituit Rastizen, nepotem Moimari; inde per Boemannos cum magna difficultate et grandi damno exercitus sui reversus est....

846. Ludvík ...vytáhl kolem poloviny měsíce srpna s vojskem proti moravským Slovanům, kteří vyvolali vnitřní rozbroje⁸⁾. Zde uspořádal a urovnal vše podle svého uvážení a vévodou jim ustanovil Rostislava, synovce Mojžírova. Poté se vrátil přes Čechy s velkou nesnází a ztrátou svého vojska⁹⁾.

Annales Bertiniani – Bertiniánské anály k roku 846:

DCCCXLVI. Hludowicus rex Germanorum adversus Sclavos profectus, tam intestino conflictu quam hostium victoria conterritus, reversus est....

846. Ludvík, král německý, vytáhl proti Slovanům, ale vrátil se poděšen jak vnitřními různicemi mezi svými, tak vítězstvím nepřátel.

8) Tyto vnitřní rozbroje mezi moravskými Slovanými byly pravděpodobně vyvolány bojem o moc po smrti knížete Mojžíra, protože o jeho sesazení Ludvíkem analista nic neví a rozhodně by neměl důvod takovou informaci zatajit (Petr Šimík 2005 MM). Jaký význam Čechové připisovali jednání mezi ‚sobě rovnými‘ ukazuje na str.94 D.Třeštík v Počátcích Přemyslovců LN 1998. Vznik rozbrojů na Moravě vidím v boji o moc po smrti Mojžíra (*806÷846?+), mezi moravskými předáky 11-ti osad a potomky Přemysla. Byl asi výsledkem odlišných pohledů na původní dohodu z roku 805 mezi zástupci Čechů a Moravanů s Přemyslem. Moravská strana se odvolávala na dohodu o působení Přemysla na Moravě ‚na dobu určitou‘, Přemyslovci pak asi na zneplatnění smlouvy smrtí představitelů smluvních stran, tj. knížete Becha a knížete Moravy. Východofrancký král Ludvík Němec přitáhl zasáhnout proti nebezpečí odtržení Moravy od říše, a rozhodnout spor o dalším směřování země. Jejího vládce vyřešil dle své ‚libovůle‘. Ustanovil Moravanům za knížete Rostislava, synovce Mojžírova. Čechové byli natolik zaskočeni agresí proti tentokrát již křesťansky laděné Moravě, že odradili Franky od pokusu vymoci tribut při návratu zpět domů přes Čechy, a dosáhli rozhodujícího vítězství (Jan Setunský 2017).

9) Účelem tažení do Čech bylo to, co nebylo dojednáno při křtu knížat v Řezně (845) – domnívá se D. Třeštík – donutit Čechy vojenskou demonstrací a případně i užitím síly, aby na sebe vzali všechny staré závazky vůči říši, především tribut. Takové tažení se dvěma cíli muselo být starostlivě plánováno a v žádném případě nemohlo být improvizovanou reakcí na náhodnou událost – na předpokládanou Mojžírovu smrt (D. Třeštík 2001, s. 152). Kmenové shromáždění Čechů se domnívalo, že si křtem zajistí mírové vztahy s říší. Z omylu bylo vyvedeno, když Ludvík napadl hned příští rok sousední křesťanskou Moravu. Ludvíkův arogantní postoj Čechy od experimentů s křesťanstvím odradil (D. Třeštík PP 1998, s. 93n).

Mé vidění je, že po křestu už není cesta k pohanství zpět možná. Zároveň se domnívám, že I.Borkovského kostel P.Marie na Hradě, v průchodu do IV.nádvoří, nebyl postaven Bořivojem, ale o 40 let dříve knížetem Křesomyslem, někdy po roce 845, zřejmě zasvěceném po vzoru Řezna sv.Jimramovi (však kníže Václav tento svátek ‚slavíval‘). Když Bořivoj potlačil s bratrem Svatoplukem povstání Strojníra a vrátil do Čech (885), zahájil stavbu slíbeného kostela P.Marie na sněmovním a stoličném vrchu Žiži (viz V.Tatíček, KC – Apropos 2004, str.201). Snad pojal

úmysl postavit moderní trojlodní basiliku, ale náhle zemřel (as889/90?+) a tak po základech a zahájení výstavby jižní boční lodi s apsidou byla stavba zastavena a loď zakončena jako kostel P.Marie. Trojlodní basiliku, již jako sv.Jiří, dokončil roku 921 až syn Vratislav (patrocinium 925), užší právě o kapli P.Marie (dnes pod Svatojiřskou věží). Zúžený sv.Jiří (šíře boční a hlavní lodi 1:3,5!) byl severně k ní přilepen. Východně kostela, přistavěl Vršovec Hildebert roku 1104/5 mausoleum pro zde uložené ostatky kněžny Ludmily (oltář ve sv.Jiří pro ni ještě nemohl být povolen). Proto zde očekávám též ostatky manžela Bořivoje. Stavba budoucí rotundy sv.Víta byla pak započata již na sklonku vlády Spytihněva (*875÷915+) jako jednoapsidová a dokončena knížetem Václavem. Byla zasvěcena sv.Vítu na svátek sv.Jimrama (16.zář 929) biskupem Notarem z Verony. Václav byl však již 28.zář 929 zabit Raduslavem!, synem dc.Jindřicha Ptáčníka a ‚Slavného‘ Slavníka. Toto tajemství Vršovců nám zapsal asi r.1059 Hildebert kryptogramem přes celou dolní polovinu ilustrace strany se scénou zavraždění sv.Václava v opisu verse Gumpoldovy legendy (as970) od Emmy Reginy z r. cca 990 (Jan Setunský 2017).

Fuldské anály k roku 855:

Král Ludvík, když vedl málo úspěšné vojsko na moravské Slovary proti Rostislavovi, jejich vévodovi, který proti němu rozpoutal válku, vrátil se bez vítězství. Jak se praví, chtěl raději protivníka opevněného [tou] nejpevnější hradbou nechat pro ten čas na pokoji než v nebezpečném boji přivodit ztráty svým vojínům¹⁰⁾. Přesto vojsko velkou část území kořistěním a požáry zpustošilo a nemalé množství nepřátel, kteří chtěli vniknout do králova tábora, [Ludvík] úplně zničil. Ne však bez odplaty. Neboť když se král vracel, Rostislav se svými [vojíny] ho pronásledoval¹¹⁾ a za Dunajem zpustošil kořistěním mnoho míst pohraničních obyvatel¹²⁾.

10) Ku hradisku opevněnému „nejpevnější hradbou“ se Ludvík mohl dostat buď cestou od ústí Chúby (Kamp) nebo obvykle přechodem Dunaje u Tullnu. Je ovšem obtížné odpovědět na otázku, zda šlo o tutéž lokalitu, označenou jako „ona“, tedy již známou „nevýslovnou pevnost“, v pozdější zprávě z roku 869 (L. E. Havlík 1992, s. 102).

11) V podstatě Moravané zvítězili, východofranský král byl poražen a donucen ustoupit z Moravy.

12) Šlo patrně o královské statky ve Východní marce v okolí Tullnu, o majetek hrabat z rodu Vilémova na Březnici (Perschling), o majetek solnohradského arcibiskupství u Traismauer a Hollenburgu a pasovského biskupství u Kirchbachu, atd. (Petr Šimík 2005 MM).

Hypotéza 3. – Vlastním bratrem dvojčat Nezamysla (*806÷861+) a Mnaty (*806÷846?+) byl kníže Vojen (*807÷845?+). Vojenova žena Baňka (*?÷?), viz V.Tatíček, PL Apropos 1998, str.98, porodila syna neznámého jména, který vedl knížata Čechů ke křtu roku 845 a získal jméno Křesomysl (*823?÷865?+). Jeho větev je slepá, ukončená Vitislavem (*865?÷900?+) a Vlastislavem? (*890?÷?+). V roce 825 pak Baňka porodila druhého syna, Neklana (*825?÷870?+). Ani tato větev nemá známou perspektivu a ukončil jsem ji Děpoltem (*843?÷902?+), Neklanovým synem. Hostivít (*826?÷875?+) pak byl synem jiného otce, Vnislava (*806÷839?+). Vojen měl rovněž nemanželského syna, opět s dívkou z Libice, jak se od té doby stalo tradicí a z tohoto svazku se narodil Raduslav, budoucí kníže VM Rostislav (*822?÷870+). Rostislavův potomek Strojmir (*854?÷901?+) se stal prvním pokračovatelem slavného rodu Slavníkovců (Jan Setunský 2017).

Poměrně krátké období mezi roky 805 až cca 850, tj. 45 let, mi neumožnilo rozvinout podstatně jiný tvar rodokmenu Přemyslovců, který rozsahem pokryje tak akorát dvě generace potomků. Třetí generace za Spytihněva, Vratislava, Stojmírova syna Raduslava II. a bratrů Mojmíra II. a Svatopluka II., už je poměrně spolehlivě zařazena na časové ose historie středověku v Čechách a na Moravě (Jan Setunský 2017).

Hypotéza 4.- Ve variantě č.1, tvoří hlavní rod českých Přemyslovců větev nemanželského Přemyslova syna Vnislava (*806÷839?+). Jeho potomkem byl kníže Hostivít, který měl dva syny. Bratry Sventopluka (*před 850?÷9.3.894+), krále Velké Moravy, a mladšího Bořivoje (*853÷890+), knížete Čechů, který asi přijal křest byzantského ritu na Moravě. Bořivojova manželka, kněžna Ludmila (*858?÷15.9.921+), byla rovněž Vršovského původu (Jan Setunský 2017).

Knížete Vnislava jsem zařadil na čelo hlavní linie pokračovatelů rodu Přemyslovců z prostého důvodu. V celé historii Vnislav patřil mezi osoby, jejichž profil byl vždy a všude důsledně mazán (damnatio). To samozřejmě platí i o Znojenské rotundě, kde se z jeho fresky moc nedochovalo. Církevním episcopátem byl Vnislav určen k zapomenutí a tím bylo na něj prstem ukázáno! Fresky Neklana a Hostivíta byly spolu s freskou Křesomysla ve Znojenské rotundě vymazány zcela. Zřejmě za účelem zvýraznění úlohy „prvního“ křesťanského knížete Bořivoje. Postavit Neklana a Hostivíta jako bratry a syny knížete Vojena, a ponechat slepou větev rodu knížete Vnislava, určitě ve variantě č.2 lze (viz Příloha – Rodokmen mytických Přemyslovců ve var.2), ale rozhodl jsem se zatím z výše uvedených důvodů preferovat variantu č.1. K původu kněžny Ludmily – dc.Slavibora z Vršovců, jež byl synem Čáči. Jméno Čáča se vyskytuje v rodu Vršovců, u otce Vršovce Božeje - kterého dal Břetislav I. poslat lodí do vyhnanství ze Srbska do Polska r.1096 k bratru Mutinovi 'fratrem suum Mutinam' (Kosmas - kniha 3. kap.IV., str.152) (Jan Setunský 2017).

Tato neuvěřitelná sdělení z období více jak 1200 let zpět do minulosti, nás musí naplňovat hrdostí nad sebevědomými skutky našich předků při budování jednoho z prvních národních států v Evropě, v boji za svobodu a své „místo na zemi“, které sledujeme v posloupnosti času, jako tu nejlepší detektivku. Zároveň můžeme být hrdí na vše, čeho jsme v průběhu věků jako společný národ Čechů, Moravanů a Slováků dosáhli. Za to, že nám tyto nové pohledy zprostředkoval, děkuji Václavu Tatičkovi, kterému především, „in memoriam“, tento příspěvek věnuji.

V příští přednášce přednesu nový pohled na průběh událostí v Čechách v 10. a počátku 11.století.

Ing. Jan Setunský – ČNS TÁBOR 2017

Příloha: Rodokmen mytických Přemyslovců ve variantě č.1

Rodokmen mytických Přemyslovců ve variantě č.2